

Paweł Malendowicz¹

Agnieszka Pazderska²

Badanie poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnych. Wstępne wnioski z realizacji empirycznej części projektu naukowego

STRESZCZENIE Przedmiotem artykułu są wstępne wyniki badań empirycznych, prowadzonych w ramach projektu naukowego pn. *Badanie poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnych w miastach w Polsce liczących od 250 tys. do 500 tys. mieszkańców*. Badania empiryczne objęły 2450 ankietowanych z miast: Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Lublin i Szczecin. Ich celem było wskazanie miejsc występowania zagrożeń oraz określenie poziomu poczucia bezpieczeństwa respondentów tworzących społeczności lokalne w badanych miastach. Badani członkowie sześciu społeczności lokalnych czują się względnie bezpiecznie w swoich miastach. Niemniej jednak uciążliwe są dla nich w szczególności akty chuligaństwa i wykroczenia w ruchu drogowym. W zależności od specyfiki miasta, mogą to być także inne zagrożenia lokalne. Respondenci z badanych miast nie czują się bezpiecznie najczęściej na dworcach i przystankach, a także przy sklepach monopolowych i w ich okolicach. Najbardziej bezpiecznymi miejscami według ankietowanych były uczelnie i szkoły oraz galerie handlowe. Według autorów polityka kształtowania poczucia bezpieczeństwa w miastach powinna uwzględniać liczne determinanty zagrożeń oraz bezpieczeństwo obiektywne. Istotna jest także polityka informacyjna, która wpływa na opinie społeczności lokalnych o zagrożeniach.

SŁOWA KLUCZOWE miasto, społeczność lokalna, bezpieczeństwo lokalne, badania empiryczne

¹ Dr hab. Paweł Malendowicz, prof. uczelni, Wydział Nauk o Polityce i Administracji, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, e-mail: p.malendowicz@ukw.edu.pl, ORCID: 0000-0003-2325-9966.

² Dr Agnieszka Pazderska, Wydział Nauk o Polityce i Administracji, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, e-mail: agnieszka.pazderska@ukw.edu.pl, ORCID: 0000-0002-7412-4474.

Wstęp

Poczucie bezpieczeństwa (bezpieczeństwo subiektywne) jest jedną z prymarnych potrzeb człowieka, które obok bezpieczeństwa obiektywnego (stanu rzeczywistego) decydują o jakości życia oraz o kształtowaniu celów egzystencjalnych jednostek i grup społecznych. Przedmiotem artykułu są wstępne wyniki badań opracowane w ramach realizacji projektu naukowego pn. *Badanie poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnych w miastach w Polsce liczących od 250 tys. do 500 tys. mieszkańców*. Projekt realizowany był od marca 2023 r. Dotyczył społeczności lokalnych miast, których liczby mieszkańców, zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego za 2021 r. mieszczą się w przedziale wskazanym w temacie projektu. Były to: Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Lublin i Szczecin (Główny Urząd Statystyczny, 2022). Realizacja projektu objęła dwie główne części. W ramach pierwszej, opartej na badaniach jakościowych, poddane zostały analizie teoretyczne ramy bezpieczeństwa, rola i zadania samorządu lokalnego w polityce bezpieczeństwa wspólnot terytorialnych, determinanty bezpieczeństwa lokalnego w odniesieniu do samorządowej polityki informacyjnej, a także, z wykorzystaniem metod ilościowych poddane zostały analizie dane statystyczne obejmujące efekty pracy policji, straży miejskich i straży pożarnych w badanych miastach, co służyć miało ocenie i komparatyście polityki bezpieczeństwa na poziomie lokalnym w tych miastach. Badania prowadzone w drugiej, zasadniczej części projektu, zostały oparte na metodach ilościowych z wykorzystaniem techniki badań ankietowych. Ich celem było wskazanie obszarów i miejsc występowania zagrożeń oraz określenie poziomu poczucia bezpieczeństwa respondentów tworzących społeczności lokalne w badanych miastach. Aplikacyjnym celem badań było stworzenie władzom lokalnym możliwości przeciwdziałania konkretnym zagrożeniom na poziomie lokalnym, a także kreowania polityki na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego, a w szczególności polityki informacyjnej, wpływającej na kształtowanie poczucia bezpieczeństwa w zakresie tych zagrożeń, których determinanty mają charakter lokalny. Wyniki badań służyć mają celom aplikacyjnym, czyli przygotowaniu projektu *Miejskiego programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli*. Treść artykułu obejmuje wstępne wnioski z drugiej, empirycznej części projektu.

Metodologia badań

Autorzy artykułu wykorzystali metodę sondażu diagnostycznego przy użyciu techniki badań ankietowych. Prezentowane dane zostały zgromadzone w okresie od 22 marca do 2 lipca 2023 r. Łącznie zebranych zostało 2450 ankiet, w tym 607 z Bydgoszczy, 364 z Białegostoku, 364 z Katowic, 367 z Lublina, 375 ze Szczecina i 373 z Gdańska. Pomiary zostały przeprowadzone przez uczestników projektu, a także członków Koła Naukowego Studentów Bezpieczeństwa Narodowego oraz organizacji studenckiej Milion Ludzi Wyobraźni, działających na Wydziale Nauk o Polityce i Administracji Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Gromadzenie materiału empirycznego odbyło się w większości za pośrednictwem internetu. Link do ankiety udostępniany był łącznie na 96 grupach dedykowanych mieszkańcom Bydgoszczy, Białegostoku, Katowic, Lublina, Szczecina i Gdańska, m.in. „Ogłoszenia Białystok”, „To jest Białystok”, „Info Białystok”, „Ogłoszenia Szczecin”, „Grupa: INFO Szczecin”, „Studenci Uniwersytetu Szczecińskiego”, „Lublin i Lubelszczyzna – mieszkańcy”, „Ogłoszenia Lublin”, „Studenci Lublina”, „Katowice ogłoszenia”, „Po prostu Katowice”, „Katowice – grupa dla mieszkańców”, „Ogłoszenia Gdańsk”, „Studenci Miasta Gdańsk”, „Gdańsk, Wrzeszcz, Zaspą, Pomorze i okolice”, „BYDGOSZCZANIE”, „Ogłoszenia Bydgoszcz”, „Studenci Bydgoszcz”. W prowadzonych ankietach wykorzystano również pomoc innych osób i instytucji. Wykorzystane zostały także inne formy przeprowadzania ankiety, w tym forma audytoryjna.

Ankieta składała się z dwóch zasadniczych części. Pierwsza część zawierała sześć pytań i dotyczyła czynników lokalnych wpływających na poczucie bezpieczeństwa, natomiast druga zawierała trzy pytania i dotyczyła czynników ponadlokalnych wpływających na poczucie bezpieczeństwa. Ponadto w ankiecie uwzględniono pytania dodatkowe odnoszące się do poglądów politycznych, oceny własnej sytuacji ekonomicznej, a także czasu zamieszkania w mieście. Na końcu kwestionariusza znajdowała się metryczka określająca profil społeczno-demograficzny badanych, zwracająca szczególną uwagę na płeć, wiek oraz poziom wykształcenia.

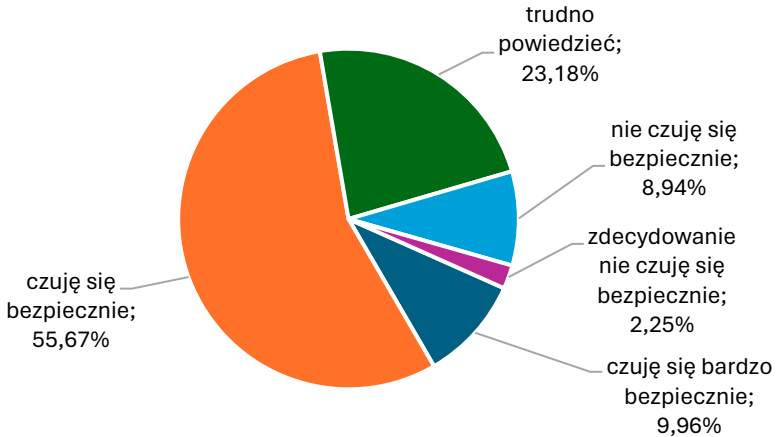
Badania właściwe zostały poprzedzone badaniem pilotażowym na grupie 36 osób, dzięki czemu autorzy wprowadzili drobne korekty w treści kwestionariusza, aby ułatwić respondentom wybór preferowanych odpowiedzi.

Ramowa analiza wyników badań

Spośród 2450 respondentów 57,88% stanowiły kobiety, a 42,12% – mężczyźni. Wiek badanych był bardzo zróżnicowany, jednakże największą grupę stanowiły osoby od 18. do 24. roku życia (60,49%). Pozostałe grupy prezentowały się następująco: 1,76% – osoby poniżej 18. roku życia, 16,61% – osoby w wieku 25–34 lata, 6,20% – osoby w wieku 35–44 lata, 5,14% – osoby w wieku 45–54 lata, 4,29% – osoby w wieku 55–64 lata oraz 5,51% – osoby w wieku 65 lat i więcej. W przypadku wykształcenia, zdecydowanie dominowały dwie grupy – były to osoby z wykształceniem średnim (49,71%) oraz z wykształceniem wyższym (43,88%). Ponadto w badaniu wzięło udział 2,74% osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym, a także 3,67% osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Wykres 1 wskazuje, że największa część respondentów czuje się bezpiecznie, gdyż taką odpowiedź zaznaczyło 55,67% z nich. Na drugim miejscu znalazły się osoby, które nie były w stanie wskazać, w jakim stopniu czują się bezpiecznie w swoim mieście, udzielając odpowiedzi „trudno powiedzieć” (23,18%). Co warto podkreślić, badani, którzy zdecydowanie nie czują się bezpiecznie, stanowią najmniejszy odsetek respondentów. Różnicując badanych ze względu na dane społeczno-demograficzne, dostrzeżono, że mężczyźni czują się bezpieczniej niż kobiety, ponieważ częściej zaznaczali odpowiedź „czuję się bardzo bezpiecznie” (6,07% kobiet oraz 15,31% mężczyzn) oraz „czuję się bezpiecznie” (53,95% kobiet oraz 58,05% mężczyzn). W podziale ankietowanych ze względu na wiek można zauważyć, że grupą, która czuje się najmniej bezpiecznie w badanych miastach, są najstarsi i najmłodsi respondenci. 42,22% osób powyżej 65. roku życia oraz 34,89% osób poniżej 18. roku życia zaznaczyło odpowiedź „zdecydowanie nie czuję się bezpiecznie”, a także „nie czuję się bezpiecznie”. Ponadto w przypadku rozróżnienia badanej grupy ze względu na poziom wykształcenia można dostrzec, że osoby z podstawowym i gimnazjalnym wykształceniem częściej niż pozostali badani nie czują się bezpiecznie w swoim mieście, natomiast osoby z wyższym wykształceniem częściej czują się bezpiecznie (34,32% respondentów z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym oraz 45,58% z wykształceniem wyższym). W podziale ankietowanych na czas zamieszkania w mieście oraz poglądy polityczne nie dostrzeżono znacznych różnic, jednakże w przypadku poziomu życia ekonomicznego wyraźnie dostrzega się, że osoby, które wskazały, że żyją dobrze oraz bardzo dobrze czują się bezpieczniej aniżeli

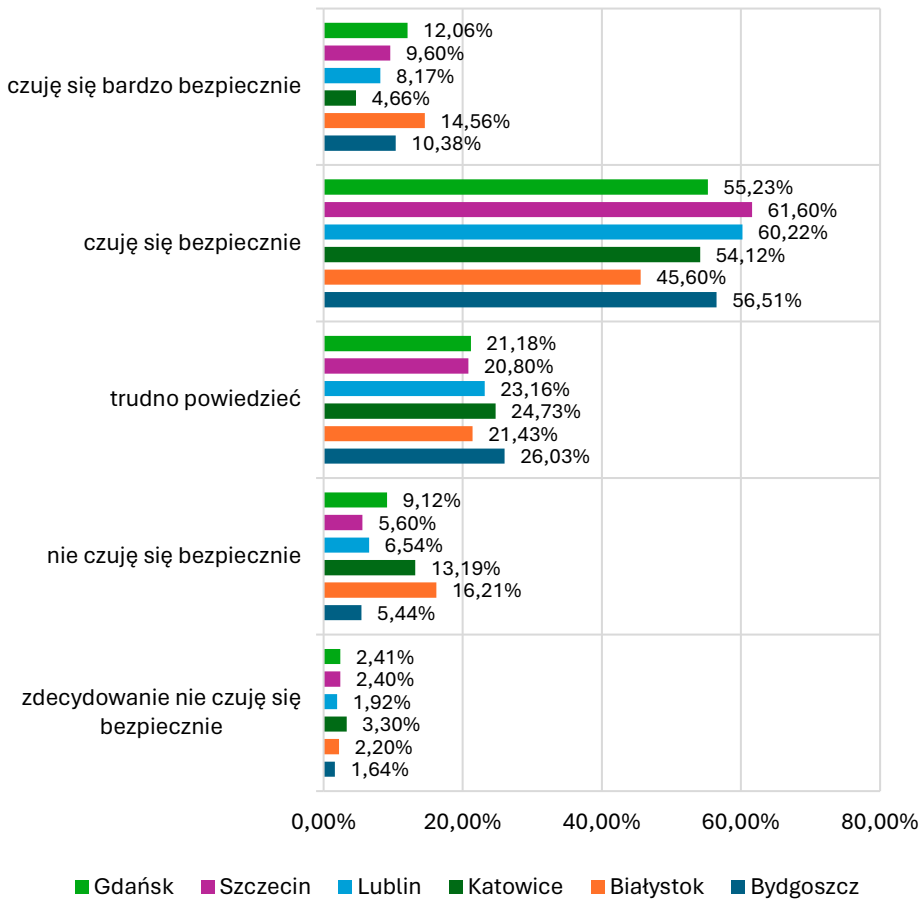
osoby wskazujące, że żyją skromnie i bardzo skromnie (26,47% respondentów, którzy żyją bardzo skromnie, 40,18% respondentów żyjących skromnie, 63,27% respondentów żyjących dobrze, 58,6% respondentów żyjących bardzo dobrze).

Wykres 1. W jakim stopniu czuje się Pan/Pani bezpiecznie w swoim mieście?

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 2 obrazuje, jak prezentuje się poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców poszczególnych miast. Miastami, w których respondenci najbardziej czują się bezpiecznie, są Szczecin i Lublin. W Szczecinie 61,6% wskazało, że czuje się bezpiecznie, a 9,6%, że zdecydowanie czuje się bezpiecznie, natomiast w Lublinie – odpowiednio – 60,22% i 8,17%. Miastem, w którym badana grupa czuła się najmniej bezpiecznie, był Białystok – 16,21% ankietowanych wskazało, że nie czuje się bezpiecznie, natomiast 2,2%, że zdecydowanie nie czuje się bezpiecznie w swoim mieście. Z kolei mieszkańcy Bydgoszczy najrzadziej wśród wszystkich respondentów zaznaczyli odpowiedź, że nie czują się bezpiecznie (5,44%) oraz że zdecydowanie nie czują się bezpiecznie (1,64%).

Wykres 2. W jakim stopniu czuje się Pan/Pani bezpiecznie w swoim mieście? – podział na miasta

Źródło: opracowanie własne.

W tabeli 1 przedstawiono odczuwane zagrożenia w mieście. Odpowiedzi respondentów wskazują, że najbardziej odczuwanym zagrożeniem w mieście są akty chuligaństwa (np. awantury uliczne, niszczenie ławek w parku) – taką odpowiedź zaznaczyło 57,43% badanych. Najczęściej byli to mężczyźni (59,11%), osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym (65,67%), a także respondenci, którzy zadeklarowali, że żyją bardzo skromnie (61,76%). Na kolejnych miejscach odpowiednio znalazły się wykroczenia w ruchu drogowym (50,33%), alkoholizm (45,14%) oraz ludzie bezdomni i bezdomność (39,27%). Zagrożeniami, które najrzadziej występują w miastach według badanej grupy, były: prostytutka (2,86%), pożary, powódzie, katastrofy (5,88%) oraz szkodliwa

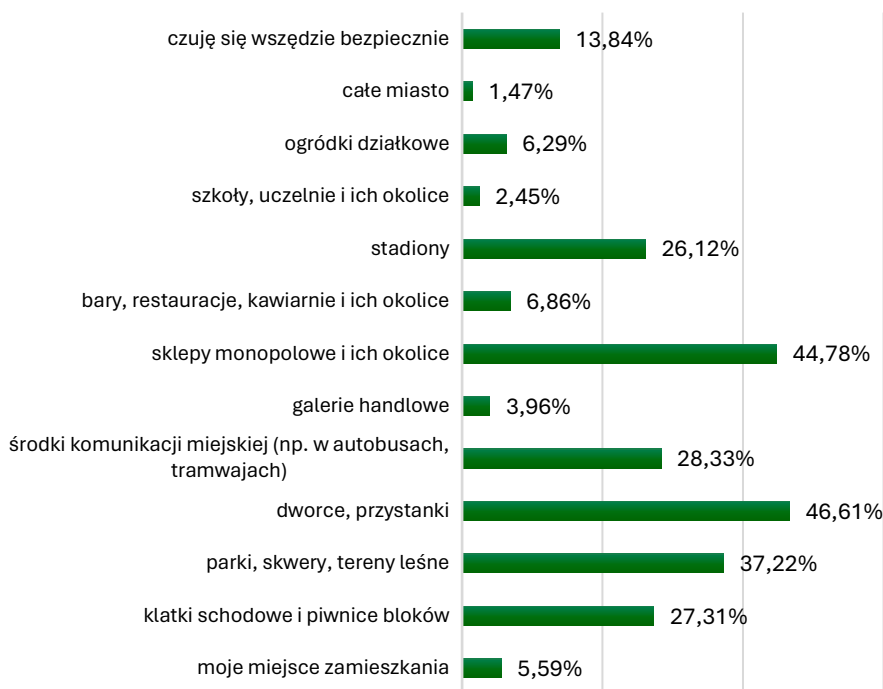
działalność przemysłu i transportu w mieście (9,67%). Dokonując rozróżnienia ankietowanych na poszczególne miasta, można dostrzec wyraźne różnice. Zagrożenia związane z bezdomnością w Gdańsku zaznaczyła prawie połowa respondentów (49,6%), natomiast w Białymstoku i Lublinie taką odpowiedź wskazała niecała 1/3 badanych (27,2% w Białymstoku i 28,07% w Lublinie). Znaczące różnice dostrzeżono także w przypadku wykroczeń w ruchu drogowym, gdzie najczęściej wskazywali je ankietowani ze Szczecina (58,93%), natomiast najrzadziej z Katowic (37,09%). Warto również odnotować, że mieszkańcy Katowic w porównaniu do innych miast częściej wskazywali zagrożenia, jakimi są: zanieczyszczenie powietrza i smog (44,51%) oraz szkodliwa działalność przemysłu i transportu w mieście (17,31%). Miastem, w którym respondenci najmniej dostrzegają te zagrożenia, jest Białystok, gdyż 13,74% wskazało na zanieczyszczenie powietrza i smog, natomiast 2,47% na szkodliwą działalność przemysłu i transportu w mieście. Jednakże w Białymstoku zagrożeniem, które respondenci wskazywali częściej niż w pozostałych miastach (34,34%), były subkultury (np. shinhead, blockersi, dresiarze, kibice stadionowi). Jest to znacznie więcej niż np. w Lublinie, gdzie tylko 14,98% ankietowanych zaznaczyło tę odpowiedź.

Tab. 1. Odczuwane zagrożenia w mieście

Odczuwane zagrożenia w mieście	%
akty chuligaństwa (np. awantury uliczne, niszczenie ławek w parku)	57,43%
kradzieże i włamania	28,37%
napaści, bójki i pobicia	36,37%
gwałty	11,84%
wykroczenia w ruchu drogowym (np. wypadki, kolizje, przekraczanie prędkości)	50,33%
ludzie bezdomni i bezdomność	39,27%
alkoholizm	45,14%
narkomania	18,73%
handel substancjami odurzającymi (np. narkotykami i dopalaczami)	14,86%
odurzanie narkotykami innych osób na imprezach	12,73%
prostyucja	2,86%
subkultury (np. skinhead, blockersi, dresiarze, kibice stadionowi)	24,41%
zanieczyszczenie powietrza i smog	28,69%
szkodliwa działalność przemysłu i transportu w mieście	9,67%
pożary, powódzie, katastrofy	5,88%

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 3 ilustruje odpowiedzi respondentów na pytanie, w jakich miejscach w mieście nie czują się oni bezpiecznie. Najczęściej badana grupa odpowiadała, że nie czują się bezpiecznie na dworcach i przystankach (46,61%), a także przy sklepach monopolowych i ich okolicach (44,78%). Najbardziej bezpiecznymi miejscami według ankietowanych były uczelnie i szkoły oraz galerie handlowe, gdyż odpowiednio jedynie 2,45% i 3,96% badanych zaznaczyło, że w tym miejscu nie czują się bezpiecznie. Dość duże różnice dostrzeżono w przypadku podziału respondentów na płeć. Kobiety znacznie częściej niż płeć przeciwna wskazywały, że nie czują się bezpiecznie przy sklepach monopolowych (50,21% kobiet oraz 37,31% mężczyzn), na dworcach i przystankach (51,48% kobiet oraz 39,92% mężczyzn), w parkach, skwerach i terenach leśnych (42,74% kobiet oraz 29,65% mężczyzn) oraz na klatkach schodowych i w piwnicach bloków mieszkalnych (32,37% kobiet oraz 20,35% mężczyzn). Natomiast mężczyźni znacznie częściej niż kobiety wskazywali, że czują się wszędzie bezpiecznie (10,08% kobiet oraz 18,99% mężczyzn). W podziale badanych ze względu na wiek oraz wykształcenie dostrzeżono istotne różnice w przypadku braku bezpieczeństwa w obecnym miejscu zamieszkania. Osobami, które wskazywały, że nie czują się bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania, byli najmłodsi i najstarsi badani (30,23% respondentów w wieku 65 lat i więcej oraz 22,22% respondentów poniżej 18. roku życia), a także osoby z podstawowym i gimnazjalnym wykształceniem (19,4%). Różnice zauważono również w podziale ankietowanych ze względu na poglądy polityczne. Osoby deklarujące poglądy prawicowe znacznie częściej niż pozostali wskazywali, że czują się wszędzie bezpiecznie (22,85%), natomiast najrzadziej taką odpowiedź udzielały osoby, które wskazały, że nie wiedzą, jakie mają poglądy polityczne, ponieważ nie interesują się polityką (10,28%). Co ciekawe, respondenci, którzy mieszkają w danym mieście od urodzenia, znacznie częściej wskazywali, że nie czują się bezpiecznie na stadionach, niż osoby zamieszkujące dane miejsce mniej niż 10 lat (30,56% respondentów mieszkających w mieście od urodzenia oraz 21,33% respondentów mieszkających w mieście mniej niż 10 lat).

Wykres 3. Gdzie w mieście nie czuje się Pan/Pani bezpiecznie?

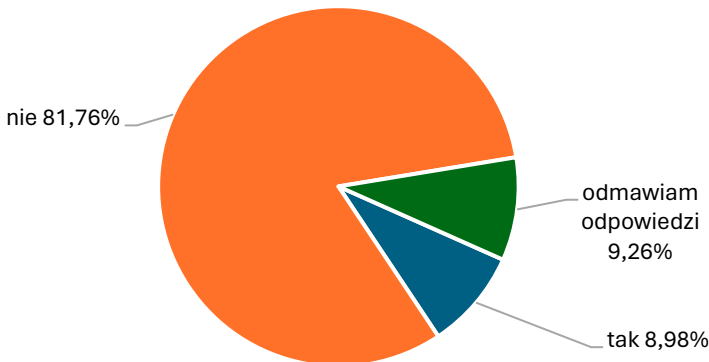
Źródło: opracowanie własne.

Wykres 4 obrazuje odsetek respondentów, którzy w ciągu ostatnich pięciu lat stali się ofiarami przestępstwa lub wykroczenia w swoim mieście. Jedynie 8,98% badanych przyznało, że byli ofiarami w tego typu zdarzeń. W przypadku danych społeczno-demograficznych dostrzeżono różnice zarówno w płci, wieku, jak i wykształceniu ankietowanych. Badani mężczyźni nieco częściej niż płęć przeciwna odpowiadali w tym pytaniu twierdząco (7,4% kobiet oraz 11,14% mężczyzn). Ze względu na wiek osobami, które najczęściej zaznaczały odpowiedź „tak”, były osoby poniżej 18. roku życia (30,23%), osoby w wieku 25–34 lata (15,23%) oraz osoby w wieku 65 lat i więcej (14,81%). Badanymi, którzy najrzadziej w ciągu ostatnich pięciu lat stali się ofiarami przestępstwa lub wykroczenia, były osoby w wieku 35–44 lata (3,95%) oraz 55–64 lata (1,9%). Natomiast w przypadku wykształcenia, to osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym najczęściej odpowiadały w tym pytaniu twierdząco (23,39%). Nie bez znaczenia okazał się również podział respondentów ze względu na poziom życia ekonomicznego. Ofiarami tego typu zdarzeń byli najczęściej badani,

k którzy wskazali, że żyją bardzo skromnie (14,71%), natomiast najrzadziej takiej odpowiedzi udzielały osoby, które deklarowały, że żyją dobrze (8,54%).

Różnice dostrzeżono również w podziale ankietowanych ze względu na miasto zamieszkania. Miastami, w których ankietowani najczęściej wskazywali, że stali się ofiarami przestępstwa lub wykroczenia w swoim mieście, były: Gdańsk (15,01%) oraz Szczecin (12,53%). Twierdzącej odpowiedzi najrzadziej udzielali mieszkańcy Białegostoku (3,85%), jednakże w tym przypadku warto zaznaczyć, że 80,77% badanych faktycznie wskazało, że nie było ofiarami w tego typu zdarzeniach, a aż 15,38% odmówiło odpowiedzi na to pytanie (był to najwyższy odsetek osób, które odmówiły odpowiedzi na dane pytanie). Miastem, gdzie najwięcej osób odpowiedziało negatywnie, był Lublin (86,92%), a na kolejnych miejscach znalazły się Katowice (85,44%) i Bydgoszcz (82,87%).

Jeśli chodzi o rodzaje przestępstw lub wykroczeń, w których ofiarami była badana grupa, to najczęściej ankietowani wskazywali na napaści, awantury, bójki i pobicia (39,22% respondentów, którzy zadeklarowali, że w ciągu ostatnich pięciu lat stali się ofiarami przestępstw lub wykroczeń) oraz kradzież i/lub włamania (34,64%). Ponadto badani byli ofiarami zdarzeń o podłożu seksualnym (7,19%), zdarzeń drogowych (7,19%), aktów wandalizmu (4,58%), cyberprzestępstwa (4,58%), konfliktów sąsiedzkich (1,31%), handlu i odurzania narkotykami (0,65%) oraz spożywania alkoholu w miejscach zabronionych (0,65%).

Wykres 4. Czy w ciągu ostatnich pięciu lat był/była Pan/Pani ofiarą przestępstwa lub wykroczenia w swoim mieście?

Źródło: opracowanie własne.

Zakończenie

Badani członkowie sześciu społeczności lokalnych czują się względnie bezpiecznie w swoich miastach. Niemniej jednak uciążliwe są dla nich w szczególności akty chuligaństwa i wykroczenia w ruchu drogowym. W zależności od specyfiki miasta mogą to być także inne zagrożenia lokalne. Respondenci z badanych miast nie czują się bezpiecznie najczęściej na dworcach i przystankach, a także przy sklepach monopolowych i w ich okolicach. Najbardziej bezpiecznymi miejscami według ankietowanych były uczelnie i szkoły oraz galerie handlowe.

Polityka kształtowania poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnych jest wypadkową polityki bezpieczeństwa na poziomie lokalnym i samorządowej polityki informacyjnej. Efektywnie wykonywane zadania samorządów lokalnych na rzecz kształtowania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miast powinny zatem obejmować przede wszystkim działania zmierzające do maksymalizacji poziomu bezpieczeństwa obiektywnego, ale i politykę informacyjną uwzględniającą determinanty bezpieczeństwa lokalnego oraz różnice między miastami, np. różnice w ich powierzchni i liczbie mieszkańców: Białystok – 294242, Gdańsk – 486022 (dane za 2021 r.) (Główny Urząd Statystyczny, 2022), albo położenia w ramach aglomeracji: Katowice – konurbacja śląska, Gdańsk – Trójmiasto. Polityka kształtowania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powinna uwzględniać także szereg innych determinant, np. atrakcyjność turystyczną, poziom uprzemysłowienia czy czynniki kulturowe i socjalno-bytowe. Polityka informacyjna samorządu lokalnego uwzględniająca wymienione czynniki powinna być tworzona na podstawie wyników analizy strategicznej zarządzania informacjami, winna być podporządkowana głównym celom wyznaczonym w strategii rozwoju miasta czy regionu, uwzględniać potencjał systemu informacyjno-komunikacyjnego miasta oraz relacje z otoczeniem. Świadoma polityka informacyjna jest podstawą efektywnego funkcjonowania samorządu terytorialnego. Może wpływać na potencjał rozwojowy i jakość życia społeczności lokalnej (Jastrzębska, 2010). Rudymenarnym elementem jakości życia jest natomiast bezpieczeństwo obiektywne i jego adekwatne poczucie.

Informacje dodatkowe

Projekt został wyłoniony w konkursie ogłoszonym Zarządzeniem nr 695/2022 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 19 grudnia 2022 r. Realizowany był na podstawie umowy z dnia 10 marca 2023 r. pomiędzy Prezydentem Miasta

Bydgoszczy a kierownikiem projektu – współautorem artykułu. W ramach umowy organizator konkursu zobowiązał się m.in. do udostępnienia niezbędnych narzędzi i materiałów do badań, upublicznienia oraz promocji ich wyników, a także współorganizacji seminarium naukowego podsumowującego projekt. Pozwoliło to na prowadzenie badań w ramach finansowania przygotowania projektu *Miejskiego programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli*, zgodnie z art. 38a ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Ustawa, 1998), co nie powodowało dodatkowych kosztów. Realizacja projektu objęła badania naukowe w rozumieniu art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Ustawa, 2018). Projekt miał zasięg ogólnopolski, a uczestnictwo w nim zasięg krajowy. Został zatwierdzony przez Komisję Etyki Badań Naukowych Wydziału Nauk o Polityce i Administracji Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Bibliografia

- Główny Urząd Statystyczny (2022, 20 września). *Informacja o wynikach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 na poziomie województw, powiatów i gmin*. Pobrano z lokalizacji: <https://stat.gov.pl/spisy-powszechne/nsp-2021/nsp-2021-wyniki-ostateczne/informacja-o-wynikach-narodowego-spisu-powszechnego-ludnosci-i-mieszkan-2021-na-poziomie-województw-powiatow-i-gmin,1,1.html> [dostęp: 20.12.2022].
- Jastrzębska, K. (2010). Polityka informacyjna władz lokalnych w zakresie możliwości zdobywania i podnoszenia kwalifikacji przez mieszkańców. *Zarządzanie Publiczne*, 4(12), 125–140.
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2022 poz. 574).
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. 2022 poz. 1526).

Research on the sense of security of local communities. Preliminary conclusions of the empirical part of the research project

SUMMARY The subject of this article is the preliminary results of the empirical research conducted as part of the scientific project entitled *Research on the sense of security of local communities in Polish cities of 250.000 to 500.000 inhabitants*. The empirical research involved 2450 respondents from the cities of Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Lublin, and Szczecin. The aim of the research was to identify the locations of threats and to determine the level of the sense of safety

among the respondents who make up the local communities in the cities surveyed. The respondents from the six local communities feel relatively safe in their cities. However, hooliganism and traffic violations in particular are a source of concern. Depending on the specifics of the city, there may be other local threats. The respondents from the surveyed cities most often do not feel safe at train stations and stops, as well as in and around liquor stores. The safest places, according to the respondents, were universities and schools, as well as shopping malls. According to the authors, the policy of creating a sense of safety in cities should take into account numerous determinants of threats and objective safety. The information policy, which influences the opinion of the local population about the threats, is also important.

KEYWORDS city, local community, local security, empirical research

Data przekazania artykułu: 28.07.2023; data zaakceptowania artykułu: 21.09.2023.